

 Österbottens välfärdsområde Pohjanmaan hyvinvointialue	Asiakirjatyyppi OHJE AMMATTILAISILLE		Sivu 1 (2)
Nimi MONIRESISTENTIT MIKROBIT	Laatinut: Laatu ja valvonta/ hygieniahoidajat Pvm: 1.7.2022	Hyväksynyt: Silvia Grönroos- Pada Pvm: 29.8.2022	Päivitetty: Yksikön nimi Pvm:
Moniresistentti mikrobi (MDR-mikrobi) on sellainen mikrobi, joka on tullut vastustuskykyiseksi tavanomaisille mikrobilääkkeille, joita sen aiheuttaman infektion hoidossa yleensä käytetään. Moniresistentit mikrobit aiheuttavat samankaltaisia infektoita kuin tavallisille mikrobilääkkeille herkät mikrobitkin. Niiden aiheuttamat infektiot ovat vaikeampia hoitaa, koska tehokkaita mikrobilääkevaihtoehtoja on vähemmän. Joskus tehokas mikrobilääke voi puuttua kokonaan. Riski saada hoitoon liittyvä infektio lisääntyy, jos potilas kolonisoituu MDR-mikrobilla. Mikrobilääkkeiden käyttö suosii moniresistenttien mikrobien leviämistä ja nämä mikrobit saattavat omata ominaisuuksia, jotka lisäävät niiden leviämiskykyä sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä. MDR-mikrobien leviämistä näissä yksiköissä tulee estää ja ehkäistä, jotta potilaat saavat turvallista hoitoa ja hoitotulokset eivät huonone. Sairaaloiden ja hoitoyksiköiden lisäksi moniresistentin bakteerin voi saada yhteiskunnassa esimerkiksi matkailun ja elintarvikkeiden välityksellä. Merkittäviä moniresistenttejä mikrobeja ovat: • MRSA (metisilliini resistentti <i>Staphylococcus aureus</i>) • ESBL (laajakirjoista beetalaktamaasia tuottavat kannat esimerkiksi <i>E coli</i>-, <i>Klebsiella</i> tai <i>Proteus mirabilis</i>-kannat) • CPE (karbapenemaasia tuottava <i>Enterobacteriaceae</i>) • VRE (vankomysiini resistentti enterokokki) • MDRGR (ryhmä gramnegatiivisia suolibakteereita) ○ MDR-Pseudomonas ○ MDR-Acinetobakteeri ○ MDR-Enterobacteriaceae-heimoon kuuluvat bakteerit ○ MDR-Stenotrophomonas • <i>Candida Auris</i> (sieni, joka tulee nopeasti vastustuskykyiseksi sienilääkkeille, ja joka leviää käsien ja ympäristön kautta kuten aiemmin mainitut bakteeritkin). Potilaan tullessa hoitoon moniresistentin mikrobin kantajuutta tulee epäillä tietyissä tilanteissa. Katso Moniresistenttien bakteerien torjuntakeinot-ohje, ota tarvittavat seulontanäytteet, sijoita potilas yhden hengen huoneeseen ja vältä potilaan turhaa siirtelyä yksikössä/sairaalassa. Mikäli potilas on äskettäin matkustanut tai ollut hoidossa Intiassa, katso lisäksi ohje <i>Candida auris</i>. Potilasta hoidetaan kosketusvarotoimin, kunnes kaikkien näytteiden lopulliset vastaukset ovat negatiiviset. Jos potilas todetaan moniresistentin mikrobin kantajaksi, hoito jatkuu kosketusvarotoimin, ja näytteen ottaneen yksikön lääkäri tai hoitaja informoi potilasta kantajuudesta (katso Toimintaprosessi uusi moniresistentti mikrobilöydös ja potilasohjeet). Aiemmin moniresistentin mikrobin kantajaksi todetusta henkilöstä otetaan näytteet Moniresistenttien bakteerien torjuntakeinot-ohjeen mukaan potilaan tullessa sairaalahoitoon. MRSA-, ESBL <i>Klebsiella</i>-, CPE-, VRE- sekä <i>Candida auris</i>-kantajat hoidetaan aina kosketusvarotoimin, vaikka tällä hetkellä näytteet olisivat negatiiviset. ESBL-<i>E coli</i>- ja MDRGR-potilaiden kohdalla tehdään riskiarvio kosketusvarotoimien tarpeesta. Jos potilaalla on riskitekijöitä, hänet hoidetaan kosketusvarotoimin omassa huoneessa. Moniresistentin mikrobin kantajuus ei saa estää hoitoon, tutkimukseen tai kuntoutukseen pääsyä tai huonontaa hoidon laatua. Moniresistenttejä mikrobeja ei kuitenkaan Tartuntatautilain mukaan ole luokiteltu yleisvaaralliseksi tartuntataudeiksi. Laki ei siis mahdollista pakkotoimenpiteitä potilaan hoidossa, vaan potilaan itsemääräysoikeus menee torjuntatoimien edelle. Potilaalle ja omaisille tuleekin antaa asiallista tietoa torjuntatoimien tärkeydestä. Pohjanmaan hyvinvointialueen infektioidentorjuntayksikkö ylläpitää tartuntatautilain velvoittamaa kantajarekisteriä vastustuskykyisten mikrobien kantajista Pohjanmaan hyvinvointialueella. Riskitieto			

kantajuudesta kirjataan myös potilaskertomukseen. Moniresistentin mikrobin kantajuus voi olla pitkäkestoista. Potilastiedoissa oleva riskitieto voidaan Pohjanmaan hyvinvointialueella poistaa ainoastaan tartuntataudeista vastaavan lääkärin päätöksellä. Kantajuuden mahdollisen pitkäkestoisuuden vuoksi riskitietoa ei yleensä poisteta.

Kysy tarvittaessa lisätietoa hygieniahoitajalta.

Asiasanat:

Viitteet/lisätiedot:

Pohjanmaan hyvinvointialue • www.pohjanmaanhyvinvointi.fi • Vaihde 06 218 1111

Tämä ohje on tarkoitettu hoitoalan ammattilaisten käyttöön.